

102452

BOKA OM E-TJENESTENE

Hellebust var kilde

Av Henrik Steen

■ Lederen i Ullensaker Ap, Anders Hellebust, var tidligere etterretningskollega av Trond Johansen. Han hilser en granskning av forsvarrets e-stab og dens forbindelser til Ap velkommen.

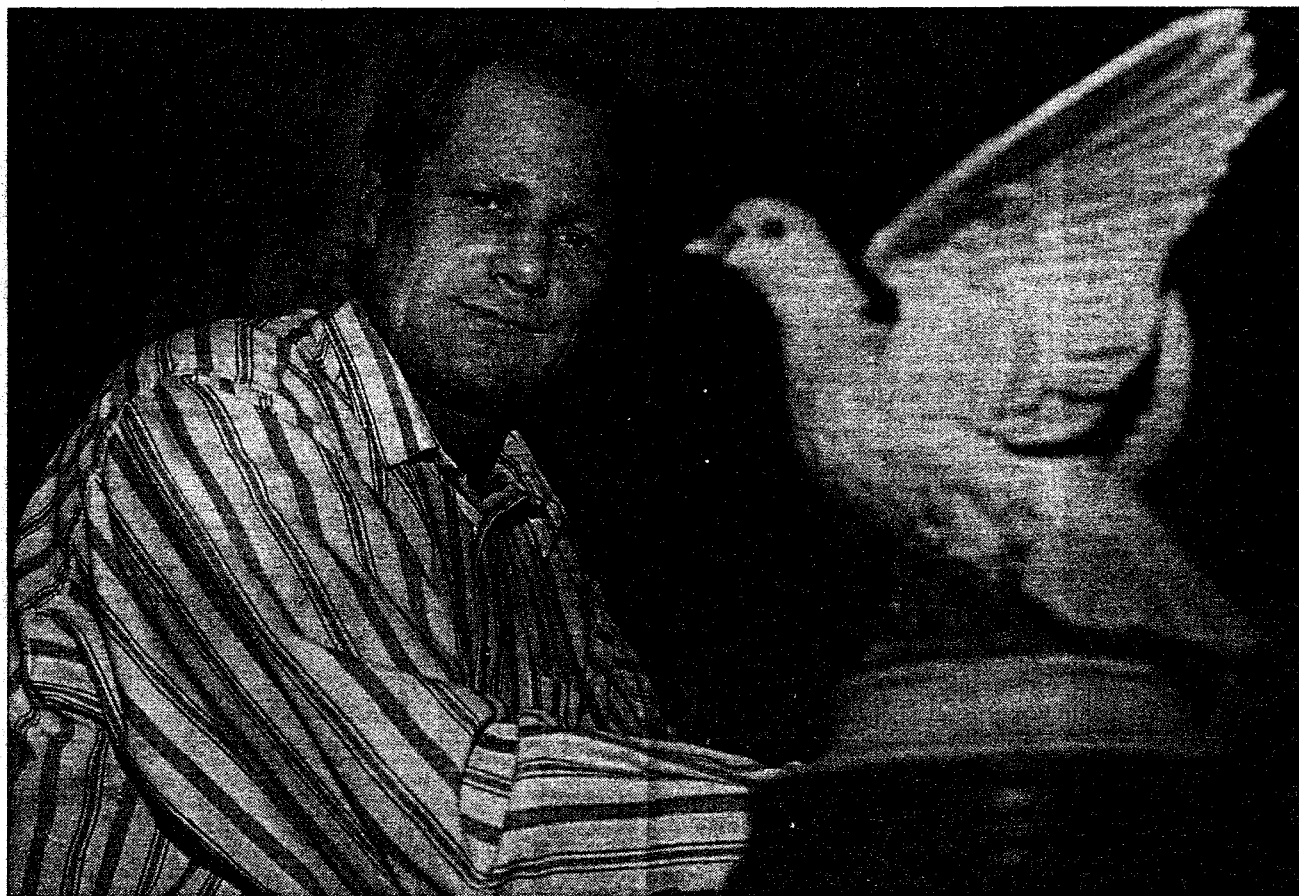
■ Hellebust var en av kildene til boka «Vi som styrer Norge» og blant de som er villige til å stå fram dersom det blir granskning.

■ Akershus Arbeiderparti var et overvåkingsreir, sier en kilde til Akershus/Romerikes Blad som lenge har vært sentralt plassert i fylkespartiet.

■ Kona til den nå om-
talte Trond Johansen i
e-staben er Grethe Jo-
hansen – også kjent
som tidligere leder i
Akershus Ap. Deres
datter Kjersti Børsum
var for kort tid tilbake
nestleder.

■ – De hemmelige tjenestene er fremdeles svært aktive. Ap-muldrvarper bruker fremdeles etterretningen i intern maktkamp, sier Per Olav Reinton, tidligere kollega av Anders Hellebust på Norsk Journalisthøgskole.

Anders Hellebust, som nå er leder av Ullensaker Arbeiderparti og ansatt som førsteamanuensis ved Norsk Journalisthøgskole, jobbet sammen med Trond Johansen i forevarets etterretnings-tjeneste fra 1972.

E-MAJOR OG AP-LEDER: Ap-leder Anders Hellebust og tidligere kollega av Trond Johansen er en av kildene til boka «Vi styrer Norge».

at de hemmelige tjenestene fortsatt er svært aktive. Han mener også at Ap-muldrarper har brukt - og fortsatt bruker - etterretningen i intern maktkamp.

- Etterretningen har fortsatt et apparat som fungerer. De har kontakter laget inn i A-ekker. Overvåk og al-ting er ikke mel-dagse fenomener slik Ronald Bye hevder, sier Reinton.

kan vises kilder til, selvsagt,
sier Hellebust.

«Må få granskning»

Selv om han er ordknapp i forhold til e-tjenesten, stiller han seg positiv til en granskning.

- Det nok riktig å få til en granskning, særlig sett fra Arbeiderpartiets side. Det var arbeid igang for å få til dette like før Engen-saken. Nå bør det skje en omfattende

rettere sagt blandet. I en periode minnet Akershus Ap om et overvåkingsreir, sier hun.

– Skal trappes ned

- Den militære etterretning-

en skal både trappes ned og få andre oppgaver enn idag, sa forsvarminister Johan Jørgen Holst da Stortinget igår behandlet forsvarsbudsjettet for neste år.

Et flertall på Stortinget

stiller seg bak kravet om en omfattende granskning av etterretningstjenesten og forholdet mellom denne og Arbeiderpartiet.

TILLIT: - Selvsagt skal vi av hensyn til den tillit ø-tjenesten må ha, granske forholdene nok engang», skriver forsvarsminister Johan Jørgen Holst.

Skeptisk til kontrollorgan

OSLO (NTB): Forsvarsminister Johan Jørgen Holst mener at påstandene som framføres i boka «Vi som styrer Norge» i seg selv ikke gir grunnlag for å gjennomføre en egen gransking av Etterretningstjenesten eller å opprette et eget kontrollorgan for demte tjenesten.

«Det ville være dypt urettferdig mot dem som på usaklig grunnlag blir anklaget i boka», skriver Holst i et innlegg i Verdens Gang. Holst viser til at Etterretningstjenesten ifølge sin instruks ikke har noen oppgaver og funksjoner i forhold til norske borgere. «Således gir ikke tjenestens oppgaver grunnlag for kontroll med sikte på å beskytte norske borgeres rettigheter», sier han.

«Jeg ser at det igjen framsettes påstander om at Etterretningstjenesten driver med av-

Regjeringen

Da hadde Hellebust nettopp avsluttet sin karriere i Unge Høyre, der han til slutt var generalsekretær.

Begynte i Ap med Johansen

Etter tre år i forsvarsets stab, meldte Hellebust seg inn i Arbeiderpartiet og begynte å vanke i Oslo Arbeidersamfund - samtidig som kollega Trond Johansen, sjef for e-13-avdelingen.

Foruten å dele bord i Oslo Arbeidersamfund, hadde de også nabokontor i forsvarsets etterretningstjeneste. Hellebust hadde ansvar for analyse av den sikkerhetspolitiske utvikling - et område som, etter det AR får opplyst «nødvendigvis også må drive analyse av forhold innenlands».

Hellebust hadde også ansvar for rapporteringssystem til utenriksministeren og forsvarsministeren.

Hellebust startet på Hærens Krigsskole, der han utgjorde et radarpar med Høyrens Oddmund Hammerstad, kanskje best kjent som statssekretær i Forsvarsdepartementet i 1981.

«Etterretningen fortsatt aktiv»

Per Olav Reinton, som tidligere var rektor på Norsk Journalisthøgskole, hevder

Tare kollega av ton. Anders Hellebust, er derimot sparsom med kommentarene:

- Når det gjelder Reintons uttalelser om den tekniske delen og mulighetene for avlytting, så har vi nok lest den samme faglitteraturen. Med dagens teknikk, er mulighetene store. Når det gjelder forholdet mellom etterretningen og Arbeiderpartiet, må jeg avstå fra å svare, sier Hellebust.

- Tror du Reintons påstand er riktig?

- Det vil jeg ikke kommentere på det nåværende tidspunkt.

- Hva slags type materiale var det din jobb å analysere i e-staben?

- Som alle i e-staben har jeg taushetsplikt. Hele 90 prosent av materialet var faktisk fra åpne kilder. Det graderte materialet kan jeg selvsagt ikke uttale meg om, svarer Hellebust.

Han vil heller ikke kommentere påstandene som fremsettes i boka «Vi styrer Norge». Han gir imidlertid boka karakteristikkene «interessant».

- Det er mange interessante ting i boka som viser at forfatterne har jobbet med mange kilder, selv om det er mange påstander det ikke

de granskning både i forhold til tidligere påstander og dette. En slik granskning vil nok tvinge oss frem nå og blir jeg i tilfelle innkalt som vitne, plikter jeg jo å si ja til det, sier Hellebust.

- Jeg skulle likt å høre hva den juridiske ekspertise ville si om koblingen mellom Arbeiderpartiet og overvåkingen, sier han.

«Avdekk rottetret»

En kvinne som lenge har vært sentral i Akershus Arbeiderparti, uttaler at det er «på tide at hele rottetret blir avdekket».

- Vi er en del som visste litt om hvem som var hvem og hvilke roller de spilte, eller

I FAMILIEN: Grete Johansen, kona til etterretningsbosens Trond Johansen, var leder i Akershus Arbeiderparti.

Vil ha granskning

Av Jens Ove Kristiansen

OSLO: Regjeringen vil nå granske både Overvåkningspolitiet og Forsvarets etterretningstjenestes forhold til politiske partier og organisasjoner i Norge etter krigen. Dette bekrefter justisminister Grete Faremo overfor A-pressen.

- Forsvarsministeren og jeg er blitt enige om at det er nødvendig å vurdere rollen til Forsvarets etterretningstab i tillegg til den planlagte gjennomgangen av overvåkningspolitiets rolle. Jeg håper vi kan komme i gang med begge deler like over nyttår, sier Faremo. Hun vil nå vil bidra til at de nødvendige arkiver blir frigitt, og at sentrale personer blir løst fra sin taushetsplikt.

To prosjekter?

- Regjeringen var allerede i sommer enige om å få til en historisk gjennomgang av overvåkningspolitiets forhold til politiske partier og organisasjoner i Norge etter krigen - blant annet etter initiativ fra Arbeiderpartiet. De siste dagene har jeg hatt samtaler med forsvarsminis-

VIL GRANSKE: Justisminister Grete Faremo bekrefter at regjeringen vil granske både Overvåkningspolitiet og Forsvarets etterretningstjenestes forhold til politiske partier og organisasjoner.

ter Johan Jørgen Holst og vi er enige om at Forsvarets etterretningstjeneste også må vurderes i dette bildet. Hvorvidt dette skal gjøres som ett eller to prosjekter er det for tidlig å si noe om, sier Faremo.

Justisministeren og Forsvarsministeren jobber nå med den praktiske utførelsen av prosjektet, og mandatet for de som skal se på saken. Det legges ikke opp til noe utvalg eller noen granskingskommisjon. Det man vil ha er en historisk gjennomgang foretatt av profesjonelle historikere.

Alle må bidra

- I pakt med årene som går er det viktig også å kunne få

med de i levende live som har deltatt i virksomheten. Selv om dette er graderte opplysninger er vi kjent med en profesjonell gjennomgang av en viktig periode i norsk historie, sier Faremo til A-pressen. Nå håper hun alle vil bidra til å få ting frem i lyset. - Alle må føle et ansvar for at gjennomgangen skal bli så komplett som mulig. Vi vet for eksempel at både Kommunistpartiet og Sosialistisk Folkeparti (SV) også har arkiver som kan være til nytte, sier hun.

Holst skal redegjøre

OSLO (NTB): Stortingets forsvarskomite vil be forsvarsminister Johan Jørgen Holst orientere komiteen om arbeidsområdet til den militære etterretningen. Komiteen ønsker særlig en redegjørelse om forholdet mellom den sivile og den militære etterretningstjenesten.

Anmodningen fra komiteen kommer etter at boken «Vi som styrer Norge» har pekt på flere forhold som i negativt art berører både den sivile og den militære etterretningen i Norge.

NRK Dagsnytt opplyste torsdag morgen at flere sentrale kilder i det finske utenriksdepartementet har bekreftet at det foregikk norsk militær etterretning på finsk område rundt 1980, og at norske offiserer skal ha vært arrestert i denne forbindelse. Senere torsdag uttalte Forsvarets overkommando at det var ukjent i FO at slike arrestasjoner hadde skjedd, og det har også vært ukjent for Norges ambassade i Helsinki.

lytting. Dette er alvorlige anklager som har vært reist tidligere. De har vært undersøkt og funnet grunnløse. Selvsagt skal vi av hensyn til den tillit tjenesten må ha, granske forholdene nok engang», skriver Holst.

Ikke historiker

Forsvarsministeren mener at det ikke kan være hans oppgave å fungere som historiker og forske i virksomhet som ligger flere tiår tilbake i tiden og som fant sted under helt andre forhold. Men han vil legge forholdene til rette for at faghistorikere kan gå gjennom det materialet som foreligger.

«Forøvrig er det min viktigste oppgave nå å verne om en tjeneste, som er helt nødvendig for rikets sikkerhet og som holder et meget høyt faglig nivå, mot rasering og kriminalisering. Jeg ser det også som min oppgave å gi støtte til medarbeidere som gjør en vanakelig, utakkemlig og viktig jobb for landet», sier Holst.

Dypt krenkende

Forsvarsministeren tar også seksjonsleder Trond Johansen i Etterretningstjenesten i sterk forsvær.

«Anklagene og antydningene (i boka) er dypt krenkende og urettferdige i forhold til Trond Johansen som siden guttedagene i farefylt arbeid i motstandsbevegelsen har ytet sitt land store tjenester. Jeg kjenner Trond Johansen som et usedvanlig rettskaffent, klokt og hederlig menneske. Han er mer betrodd enn de fleste, og han har i sitt arbeid og virke vist at han er tilliten verdig», sier Holst.

til musikk

Kultur

FO

REDAG 13 NOVEMBER